

Lumpy skin disease (LSD) หรือ โรคลัมปี สกิน

Lumpy skin disease (LSD) หรือ โรคลัมปี สกิน

เป็นโรคติดเชื้อในโค-กระบือ

เกิดจากเชื้อไวรัส **Lumpy skin disease virus หรือ LSDV** ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในวงศ์ Poxviridae หรือที่รู้จักกันในชื่อ Neethling Virus ซึ่งสามารถเจริญเติบโตและก่อโรคตามอวัยวะต่างๆ ที่มีเซลล์เยื่อบุ (Epithelium cells)

ระยะฟักตัว ประมาณ 28 วัน ซึ่งมีอัตราการป่วย 5-45% และอัตราการตายน้อยกว่า 10%

****โรคนี้ไม่ได้เป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์สู่คน ****

อาการและรอยโรคที่พบ

จะพบว่ามีความผิดปกติของต่อมน้ำเหลือง ทำให้ต่อมน้ำเหลืองขยายใหญ่ขึ้นและมีลักษณะเป็นตุ่มแข็ง มีสะเก็ด (ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2-5 ซม.) ที่ผิวหนังและเยื่อเมือก

โค-กระปือ ที่ติดเชื้อจะมีอาการไข้สูง หนาวสั่น และมีตุ่มแข็งทั่วทั้งตัว ส่งผลให้โค-กระปือแสดงอาการอ่อนเพลีย การผลิตน้ำนมลดลง เกิดภาวะแท้ง และบางครั้งอาจเสียชีวิตได้

ลักษณะรอยโรคสามารถช่วยประเมินระยะเวลา การติดเชื้อเบื้องต้นได้เบื้องต้น

© E. Tuppurainen / FLI

ประมาณ 7 วันภายหลังการติดเชื้อ พบว่าผิวหนังเริ่มมีตุ่ม (Nodule) ขึ้นแต่รอยโรคค่อนข้างตื้นและแยกจากสาเหตุอื่นๆ ได้ยาก

© E. Tuppurainen / FLI

ประมาณ 11 วันภายหลังการติดเชื้อ พบว่าเริ่มมีตุ่มนูนเพิ่มจำนวนและขยายขนาดเพิ่มมากขึ้น แต่ผิวหนังด้านบนยังไม่มีการหลุดออก

ประมาณ 27 วันขึ้นไปภายหลังการติดเชื้อ พบว่าแผลหลุมที่เกิดขึ้นเริ่มแห้ง และบางส่วนอาจเกิดเป็นแผลเป็น ซึ่งเมื่อพบว่าสัตว์มีแผลเป็นแล้วอาจจะประมาณการณได้ว่าสัตว์ได้รับการติดเชื้อมาแล้วไม่ต่ำกว่า 1 เดือน

ดัดแปลงจาก online lumpy skin disease preparedness course (FAO และ EuFMD, 2020)

ตัวอย่างรอยโรคอื่นๆ ที่อาจพบได้

รอยโรคบริเวณเยื่อเมือกบริเวณดวงตา โดยอาจพบขี้ตาและน้ำตาไปด้วย

รอยโรคบริเวณเยื่อเมือกบริเวณจมูกและปาก ร่วมกับการมีน้ำมูกและน้ำตาไหล

ภาพตัดขวางผิวหนังบริเวณรอยโรค ซึ่งพบว่ามีความลึกตลอดโดยตลอดชั้นหนังแท้

รอยโรคบนผิวหนังในกระบือ โดยปัจจุบันยังไม่รายงานการเกิดโรคนี้ในสัตว์ป่าที่มีถิ่นที่อยู่ในทวีปเอเชีย

การติดต่อ

ช่องทางหลักของการติดเชื้อ คือ
แมลงดูดเลือดเป็นพาหะนำโรค
ได้แก่ เห็บ แมลงวันดูดเลือด ยุง

สัมผัสโดยตรงกับสะเก็ดแผล
น้ำมูก น้ำเชื้อ น้ำลาย

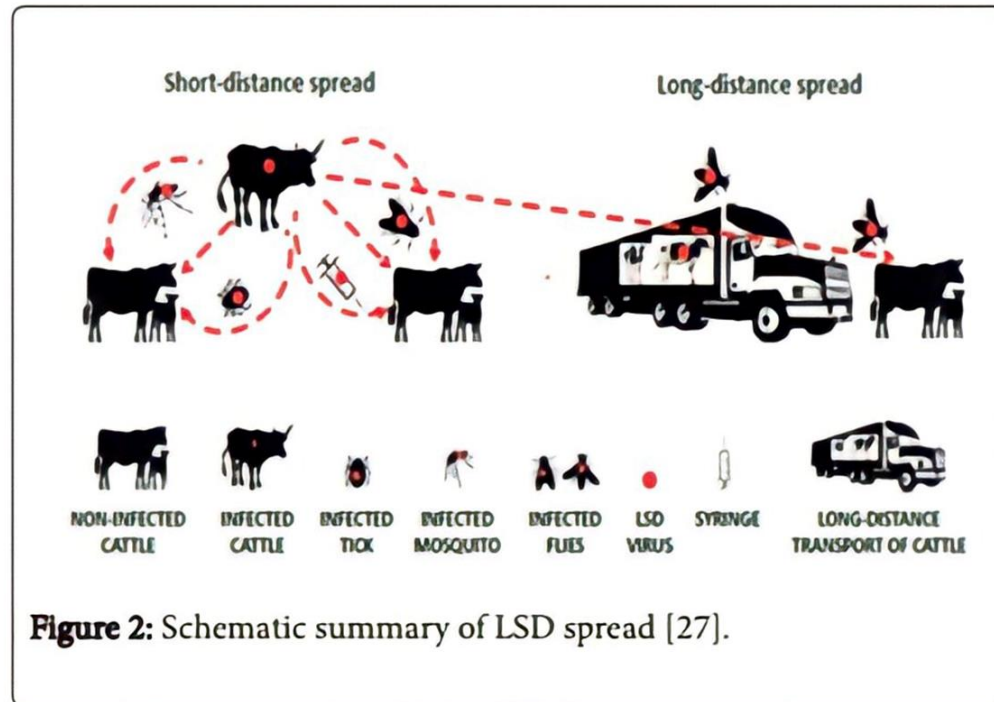
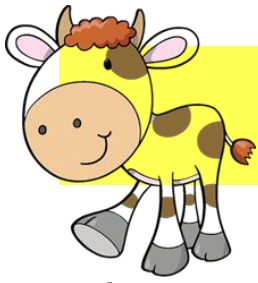

Figure 2: Schematic summary of LSD spread [27].

การป้องกัน และควบคุมโรค

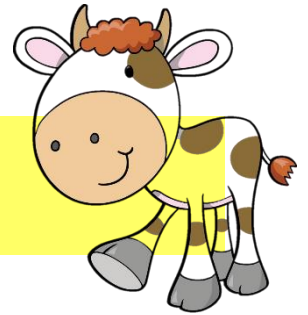
กำจัดแมลง ล้างคอก ฆ่าเชื้อโรค ป้องกันสัตว์โดนแมลงที่เป็นพาหะกัด

เข้มงวดในการนำเข้าโคและกระบือ รวมทั้งซากและผลิตภัณฑ์จากพื้นที่เสี่ยงที่มี
การระบาดของโรค

แยกสัตว์ที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่ 14 วัน

การรักษา

- รักษาตามอาการ
- อาจจะต้องคัดสัตว์ที่เป็นโรคทิ้ง เพราะให้ผลผลิตไม่ดีในระยะยาว

หลักเกณฑ์การฉีดวัคซีนซินลัมปี สกิน

นิยามพื้นที่เกิดโรค หมายถึง พื้นที่ที่มีรายงานสัตว์ป่วยและตรวจยืนยันผลทางห้องปฏิบัติการแล้ว ในกรณีตำบลที่เกิดโรคใหม่ให้เก็บตัวอย่างจากสัตว์ป่วย โดยเก็บรอยโรคที่ผิวหนัง หรือตัวอย่างเลือด (**whole blood**) หากอยู่ในระยะตุ่มแผลยังไม่แตก ตำบลละ 2 ตัวอย่าง

ประชากรสัตว์เป้าหมายที่จะได้รับการฉีดวัคซีน

ชนิดสัตว์	จำนวน (ตัว)	จำนวนเกษตรกร (ราย)
โคเนื้อ	7,606,919	1,147,435
โคนม	811,756	24,229
กระบือ	1,529,856	268,472

รวมทั้งสิ้น 9,948,531 ตัว

หลักเกณฑ์การฉีดวัคซีนล้มปี สกิน

ฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรค

- ฉีดวัคซีนป้องกันโรคในสัตว์เป้าหมายในพื้นที่ที่ไม่มีการระบาดของโรค

ฉีดวัคซีนเพื่อควบคุมโรค

- ฉีดวัคซีนในรัศมี 50 กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรค
- โดยให้มีการแบ่งพื้นที่เป็น 4 พื้นที่ย่อย

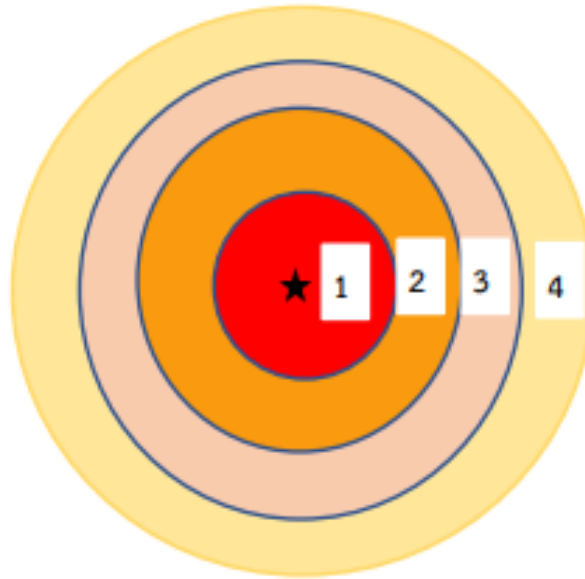

หลักเกณฑ์การฉีดวัคซีนล้มปี สกิน

การฉีดวัคซีนเพื่อควบคุมโรค

- ให้มีการแบ่งบุคลากร เป็น 2 กลุ่ม ปฏิบัติการพร้อมกัน

โซนที่ 1 หมายถึง พื้นที่หมู่บ้านในรัศมี 5 กิโลเมตร
รอบฟาร์มเกิดโรค

โซนที่ 2 หมายถึง พื้นที่หมู่บ้านในรัศมี 5 กิโลเมตร
ถึง 10 กิโลเมตร

โซนที่ 3 หมายถึง พื้นที่หมู่บ้านใน 10 กิโลเมตร ถึง
25 กิโลเมตร

โซนที่ 4 หมายถึง พื้นที่หมู่บ้านใน 25 กิโลเมตร ถึง
50 กิโลเมตร

กลุ่มที่ 1 ฉีดวัคซีนในพื้นที่โซนที่ 2 เข้าหาโซนที่ 1

กลุ่มที่ 2 ฉีดวัคซีน โซนที่ 3 และโซนที่ 4 โดยเริ่มจากขอบของโซนที่ 3 ที่อยู่ติดกับโซนที่ 2 ออกไปหาโซนที่ 4

หลักเกณฑ์การฉีดวัคซีนชั้นปี สกิน

การฉีดวัคซีนในโซนที่ 1 ให้สัตวแพทย์พิจารณาตามสถานการณ์การระบาดของโรคดังนี้

- เป็นการระบาดที่รู้โรคเร็วมีสัตว์ป่วย 1 -2 ฟาร์มในหมู่บ้าน
- พบสัตว์แสดงอาการป่วยระยะแรก ได้แก่ มีไข้ มีตุ่มขึ้นตามผิวหนัง หรือ ต่อม้ำเหลืองโต
- ฉีดเฉพาะหมู่บ้านที่ไม่มีสัตว์ป่วยและไม่มี การเลี้ยงในทุ่งหญ้าเดียวกันกับสัตว์ป่วย

หลักเกณฑ์การฉีดวัคซีนล้มปี สกิน

ผู้ที่ทำหน้าที่ฉีดวัคซีน

- สัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์
- สัตวแพทย์หน่วยงานอื่นที่ขึ้น ทะเบียนและได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพชั้นหนึ่ง จากสัตวแพทย์สภา
- สัตวบาลที่ได้รับการฝึกอบรมเรื่อง การควบคุม ป้องกัน โรคระบาดในสัตว์ และการฉีด วัคซีนจากกรมปศุสัตว์ และได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากปศุสัตว์จังหวัด
- อาสาปศุสัตว์ที่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องการควบคุม ป้องกัน โรคระบาดในสัตว์ และการ ฉีดวัคซีนจากกรมปศุสัตว์ และได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากปศุสัตว์

หลักเกณฑ์การฉีดวัคซีนล้มปี สกิน

สัตว์แพทย์ที่ขึ้นทะเบียนและได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพชั้นหนึ่ง จากสัตวแพทยสภา เป็นหัวหน้าทีมปฏิบัติงาน เพื่อกำกับ ติดตามแก้ไขปัญหากรณีฉุกเฉิน เช่น สัตว์แพ้วัคซีน และแสดงอาการไม่พึงประสงค์จากการฉีดวัคซีน

เจ้าของสัตว์ทุกรายที่อยู่ในพื้นที่ที่กำหนดฉีดวัคซีน จะต้องเข้าร่วมโครงการนี้โดยไม่มีเงื่อนไขและไม่ มีสิทธิ์ปฏิเสธการฉีดวัคซีน ยกเว้นผู้ทำหน้าที่ฉีดวัคซีนพิจารณาแล้ว เห็นสมควรจะยกเว้นการฉีด

หลักเกณฑ์การฉีดวัคซีนล้มปี สกิน

การปฏิบัติของเจ้าสัตว์ที่ได้รับการฉีดวัคซีน

- เจ้าของสัตว์ต้องยินยอมและอนุญาตให้ฉีดวัคซีนเป็นลายลักษณ์อักษรตามแบบฟอร์มที่กรมปศุสัตว์กำหนด
- มีการป้องกันแมลงดูดเลือดได้ เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 30 วัน
- เจ้าของสัตว์ต้องตรวจสอบสุขภาพสัตว์ที่ฉีดวัคซีนและแจ้งสุขภาพสัตว์ให้เจ้าหน้าที่ทราบทุกวัน เป็นระยะเวลา 30 วัน ทางกลุ่มไลน์ กลุ่มเกษตรกรที่ฉีดวัคซีนล้มปี สกิน หรือแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ตาม หมายเลขโทรศัพท์ที่ระบุในแบบฟอร์มยินยอมการฉีดวัคซีน
- สามารถกัก งดการเคลื่อนย้ายโคกระบือ ออกนอกพื้นที่นั้นเป็นเวลา 30 วัน ภายหลังจากฉีดวัคซีน

หลักเกณฑ์การฉีดวัคซีนล้มปี สกิน

โคกระบือที่ได้รับการฉีดวัคซีน

- สุขภาพแข็งแรง ไม่มีไข้ ไม่ป่วย จากการประเมินของเจ้าหน้าที่ผู้ฉีดวัคซีน
- มีการจับบังคับด้วยวิธีที่ปลอดภัย ทั้งนี้ วัคซีนมีความปลอดภัยสามารถฉีดในโค กระบือที่ตั้งท้องได้ตามเอกสารแนะนำของผู้ผลิตวัคซีน
- อายุของสัตว์ที่อยู่ในเกณฑ์ที่จะฉีดวัคซีนจะเป็นไปตามเอกสารแนะนำของผู้ผลิตวัคซีน
 - ลูกสัตว์ที่เกิดจากแม่ที่ฉีดวัคซีนแล้ว ให้ฉีดสัตว์ที่มีอายุ 6 เดือนขึ้นไป
 - ลูกสัตว์ที่เกิดจากแม่ที่ไม่เคยฉีดวัคซีน ฉีดได้ทุกช่วงอายุ